

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 1271/06
06.12.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Мирјане Грубић, Весне Поповић, Јасминке Станојевић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужиље АА, чији је пуномоћник АБ, адв., против туженог ББ, чији је пуномоћник БА, адв., ради приновка, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Окружног суда у Јагодини Гж.1256/05 од 23.12.2005.године, у седници одржаној 6.12.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Јагодини Гж.1256/05 од 23.12.2005. године и пресуда Општинског суда у Јагодини П.506/04 од 25.3.2005. године у делу којим је одбачена тужба (став први изреке) као и у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиље и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Јагодини П.506/04 од 25.3.2005. године, ставом првим изреке одбачена је тужба у делу којим је тужила тражила да се утврди да има удео од 1/2 по основу заједничког стицања у браку са туженим на непокретностима наведеним у овом ставу изреке, због недостатка правног интереса, док је ставом другим изреке одбијен и тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужени да јој исплати динарску противвредност на име њеног удела по основу заједничког стицања у браку на 1/2 непокретности ближе опредељеним у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражила да се обавезе тужени да јој исплати по основу заједничког стицања 1/2 вредности свих радова на адаптацији - доградњи његове старе куће и то радове које је она побројала у овом ставу изреке, а ставом четвртим изреке одбијен је захтев којим је тражила да се обавезе да јој тужени на име учешћа за отплату дуга туженог (и то брату на име уступања за његов део куће) исплати 10.000 ШКР, као и динарску противвредност домицилне камате на овај износ почев од пресуђења па до исплате, ставом петим изреке одбијен је захтев тужиље којим је тражила да се обавезе да јој тужени исплати 2/3 вредности свих покретних ствари стечених у току трајања брачне заједнице (ближе побројаних у овом ставу изреке), а ставом шестим изреке одбијен је захтев да се обавезе тужени да јој преда личне ствари (побројане у овом ставу) или да јој у немогућности предаје исплати противвредност по процени вештака заједно са каматом почев од пресуђења па до исплате. Ставом седмим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи исплати на име дуга 15.940 ШКР (на име школарине туженог, на име кредита туженог од раније, телефонски разговор, новчане казне туженог, осигурање туженог и исплата бившој супрузи туженог) све у динарској противвредности са домицилном каматом, док је ставом осмим изреке тужбени захтев преко износа досуђеног у ставу седмом изреке а до тужбом тражених 31.880 ШКР, са припадајућом домицилном каматом захтев одбијен као неоснован. Ставом деветим изреке одбијен је тужбени захтев да се тужени обавезе да на име издржавања детета туженог из првог брака исплати тужиљи 31.500 ШКР у динарској противвредности. Противтужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је власник у висини 1/5 ствари које се налазе код тужиље (које су ближе побројане у овом ставу изреке), као и противтужбени захтев којим је тужени тражио да се утврди да је власник 1/2 ствари побројане у ставу једанаест изреке, одбијени су као неосновани, док је ставом дванаестим изреке одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Окружног суда у Јагодини Гж.1256/05 од 23.12.2005.године, жалба тужиоца је одбијена као неоснована, а првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом, шестом, у одбијајућем делу става седмог, у ставу осмом, деветом, као и у односу на трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу чл.399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр.125/04) и нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, заједница живота између тужиље и туженог, трајала је од 1973. године до марта 1982. године, с тим што је брак разведен 28.7.1982. године. Парничне странке су најпре радиле у ВВ, а од септембра 1974. године су прешли да раде у ГГ. Тужила је све време трајања заједнице била у радном односу, док је тужени имао прекиде у раду. У време трајања заједнице парничних странака, на плацу туженог изграђена је летња кухиња од тврдог материјала (која се састоји од 2 собе и предсобља), на коју је стављена бетонска плоча, направљена су гвоздена врата, озидан зид дужине око 15 метара, а на раније озиданој кући парничне странке су извршиле реновирање: стављене су тапете у

просторије, итисон са гуменом подлогом и винас плочице, у кухињи ове зграде увели су воду, као и у двориште (ископавањем шахта у који је стављен хидрофор), а увели су и трофазну струју и поставили трофазни струјомер.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, судови су закључили да је тужбени захтев неоснован, јер тужила није доказала ни основ ни висину свог потраживања, с тим што је тужба одбачена у делу којим је тужила тражила да се утврди њен удео од 1/2 по основу заједничког стицања у браку са туженим на одређеним непокретностима, налазећи да се ради о недозвољеном захтеву (по чл.188. ЗПП), с обзиром да се тражи утврђење чињенице за коју тужила нема правни интерес.

Побијане пресуде донете су уз битну повреду одредаба парничног поступка из чл.361. ст.2. тач. 12. ЗПП, на коју се основано указује у ревизији тужиле, јер је изрека противуречна разлозима пресуде, односно битним чињеницама на основу којих је пресуда донета. Притом, због погрешне примене материјалног права ни чињенично стање није потпуно утврђено, због чега се изложено становиште не може прихватити као правилно.

Према одредби чл.321. ст.1. Закона о браку и породичним односима Републике Србије ("Службени гласник СРС" бр.22/80... "Службени гласник РС" бр.29/01), који је био на снази у време доношења нижестепених одлука, имовина коју су брачни другови стекли радом у току брачне заједнице, јесте њихова заједничка имовина, с тим што се удео сваког супружника у стицању те имовине, у смислу чл.328. ст.1. Закона, одређује према његовом доприносу, уз оцену свих околности: личног дохотка и других прихода супружника, помоћи једног брачног друга другоме, старање о деци, вођење домаћих послова, старање и одржавање имовине и сваки други облик рада и сарадње у управљању, одржавању и повећању заједничке имовине. При деоби имовине, на захтев једног брачног друга суд ће, из деобне масе, издвојити и њему предати (поред његовог дела) и оне предмете заједничке имовине који служе искључиво за његову личну употребу (чл.331. ст.1. Закона), док за обавезе које је један брачни друг имао пре ступања у брак, као и за обавезе које прими после ступања у брак, не одговара други брачни друг (члан 335. Закона), већ за личне обавезе одговара тај брачни друг својом посебном имовином (чл.336. ст.1. Закона).

Нижестепени судови су утврдили да је заједница парничних странака трајала девет година, да је за то време тужила била у радном односу (за разлику од туженог који је имао прекиде у раду), утврдили су да су странке изградиле један објекат на плацу туженог, као и које радове су извели на повећању вредности имовине туженог, што све применом чл.321. ст.1. Закона представља заједнички стечену имовину у току трајања брака, па тужила има законит основ за одређивање висине свог удела у стицању те имовине (чл.328. ст.1. Закона) коју нижестепени судови нису утврдили (и поред више вештачења у току поступка). Такође нису утврђене ни све чињенице од којих зависи одлука по захтеву тужиле за издвајање и предају њених личних ствари (по чл.331. ст.1) као и по захтеву за исплату износа које је тужила учинила на име личних обавеза туженог (чл.335. и 336. Закона).

С обзиром да нижестепени судови нису утврдили све околности од којих зависи одлука о постављеном тужбеном захтеву, у поновном поступку, првостепени суд ће у првом реду донети мериторну одлуку о захтеву тужиле за утврђење њеног удела у стицању заједничке имовине, при чему је потребно имати у виду законску претпоставку о једнаким уделима супружника у стицању заједничке имовине, према чл.180. ст.2. Породичног закона ("Службени гласник РС" бр.18/05, који се има применити у даљем току поступка сходно чл.357. ст.4. истог Закона), а да се већи удео једног од брачних другова утврђује у судском поступку (став трећи), као и да се већи удео утврђује у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице (чл.180. ст.4. Закона).

Приликом одлучивања о захтеву за исплату тужилиног удела од вредности свих радова на изградњи летње кухиње, на адаптацији и повећању вредности старе куће, првостепени суд ће разјаснити да ли се ради о кумулирању тужбених захтева (захтев за утврђење сувласничког удела и захтев за исплату тог дела), или се ради о евентуалним захтевима у смислу чл.191. ст.1. и 2. Закона о парничном поступку. У зависности од тога, о каквим се захтевима ради, као и у зависности од одлуке суда о стварно-правном захтеву тужиле, при одлучивању о облигационо правном захтеву (за исплату) суд мора имати у виду и одредбу чл.414. ст.1. Закона о облигационим односима, по коме сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу (за случај да суд утврди да на траженој непокретности, поред туженог, сувласнички удео имају и трећа лица).

Одлука о предаји личних ствари мора бити донета у складу са чл.182. Породичног закона, при чему је ирелевантан начин њиховог стицања (куповина, поклон од другог брачног друга или трећег лица, наслеђе...), већ да ли су те ствари у моменту престанка заједнице остале у државини туженог, без обзира да ли се и даље налазе код њега (осим уколико их је предао тужили). При том, чл.190. ЗПП предвиђа могућност за тужиоца, који тужбом тражи испуњење дуговане чинидбе (предаја ствари) да може предложити да му тужени уместо тога исплати одређени новчани износ.

У поновном поступку суд ће применом чл.186. Породичног закона донети одлуку и о захтеву тужиле за исплату трошкова за које се у тужби тврди да представљају личну обавезу туженог, пошто претходно оцени да ли се ради о сопственим обавезама које је тужени преузео или су настале пре склапања брака, односно у току брака. Све обавезе које су преузете у току трајања брачне заједнице, а не односе се на потребе заједничког живота парничних странака као ни на обавезе које по закону падају на терет оба супружника, представљају личне обавезе једног од супружника, за које тај супружник, у смислу наведене законске одредбе, одговара својом посебном имовином. Правилном применом ове законске одредбе, суд

ће одлучити и о овом делу тужбеног захтева, а у зависности од успеха у спору и о трошковима поступка.

На основу чл.407. ст.2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

ВС